

אורות השבוע

כ"ז טבת תשס"ה

ואתא

גליון תורני
היוצא לאור ע"י
כולל זכרון שניאור

אור הלכה

בענין כיסוי הדם בשעת פירכוס

הרב חיים מאיר אהרמון
רב דביהכ"נ בית יצחק

עוד נ"מ בענין פירכוס, דהיינו מה שהחי קופצת אחר שחיטה. דהנה אצל ישראל שיש מצות שחיטה, מיד אחר שחיטה הבהמה מותרת באכילה ויצא מדין אבר מן החי. ואם יחתוך מהבהמה בשעה שהיא מפרכסת ולא יצאה נפשה עדיין, לא יהי אותה חתיכה אסורה משום אבר מן החי. משא"כ כשיחתוך קודם השחיטה, יהי אותה חתיכה אסורה לעולם משום אבר מן החי, אפי' אחר שתמות הבהמה שממנה נחתכה. משא"כ אצל נכרי, אם יכה בהמה מכת מות, ובשעת פירכוס יחתוך ממנה, יהי אותה חתיכה אסורה לעולם משום אמ"ה, ואפי' אם ישחוט הגוי בהמה יהי הדין כן, ששחיטת גוי אינו כלום. אבל אם ישחוט ישראל בהמה ויחתוך ממנה כשהיא מפרכסת, כיון דלישראל מותר כמו שכתבנו, ממילא מותר אף לגוי, משום דאמרינן דליכא מידי דלישראל מותר ולגוי אסור. והשתא יש לעיין איך יהי הדין אם שחט ישראל בהמה וחתך ממנה כשהיא מפרכסת, ואח"כ נמצאת טריפה, האם אותה חתיכה מופקע מן אבר מן החי גם לגוי? דדילמא השתא הרי אסור גם לישראל וא"א לומר הכלל דמי איכא מידי דלישראל שרי ולגוי אסור? ולמעשה כתבו הפוסקים (ש"ך פמ"ג ורעק"א) דגם כאן מותר, דלמעשה איסור אמ"ה ליכא כאן לישראל, ואיסור טריפה איסור צדדי הוא. וא"כ זהו עוד נפק"מ בין טריפה ונבילה, דבודאי בציר הנ"ל אם נתנבלה בידו יהי איסור אמ"ה בין לישראל בין לגוי. ועוד צריך לידע שאע"פ שאין איסור אבר מן החי על החתיכה שחתך אחר השחיטה ועודה

בענין מכת דם, יש לעיין, דאם עיקר המכה הוא שלא יוכלו המצרים לשתות מן הנילוס, הי' הקב"ה יכול להפוך את המים להיות סרוחים, או מים עם רעל, וזה ניחא טפי, למעט בשינוי הטבע. ויש לפרש, דהנה במצות כיסוי הדם (קפ"ז) כתב החינוך וז"ל, "דאוי לנו לכסות הנפש ולהסתירו מעין רואין טרם נאכל הבשר, כי גם בזה נקנה קצת אכזריות בנפשינו לאכול הבשר ודם נשפך לפנינו", עכ"ל. ולפי"ז נוכל לומר שהקב"ה רצה להראות להמצרים שע"י מעשיהם הרעים לזרוק נערי ישראל להיאור, (וגם נערי המצרים), ולשום תינוקות ישראל במקום הלבנים, כל זה הוא אכזריות נוראה, ולכך הפך הקב"ה את הנילוס דוקא לדם. והואיל ואתא לידן נימא מילתא בענין כיסוי הדם. התורה אומרת בכסוי הדם, "אשר יצוד ציד חי או עוף אשר יאכל". רבי שמעון דורש מכאן שבעינן אשד יאכל, ולכן שחיטה שאינה ראוי לא שמי' שחיטה. ר"מ חולק וס"ל שחיטה שאינה ראוי' שמה שחיטה. אבל הלכה כר"ש. ובשו"ע פוסק השוחט ונתנבלה בידו או נמצאת טריפה אין דין כסוי הדם, שה"ז שחיטה שאינה ראוי'. ואע"פ ששניהם, בין נבילה ובין טריפה הוה שחיטה שאינה ראוי', אבל יש הבדל עקרוני בין שוחט ונתנבלה, לשוחט ונמצא טריפה. השוחט ונתנבלה כאילו לא נשחט כלל, אבל שחט ונמצא טריפה -- באמת נשחטה כראוי רק יש איסור צדדי מורכב עליה -- שהתורה אוסרת טריפה. והנ"מ, דבנבילה יש טומאת נבילה, ובטריפה אין טומאת נבילה.

שלא הועיל אותו ביטול -- הוצרך משה לצאת
מן העיר גם בפעם הזו.

נכרי מבטל ע"ז באמירה בעלמא הרי זה ביטול,
אולם אם ביטלה מכח אונס -- אינה מבוטלת,
והיינו כשאין פיו וליבו שוין (יעויין שם), וכיוון